

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Quatuor primis fructibus perfectionis. Cap. xiiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

ma desiderium iustitiæ. Accessit enim ad arduos hoc igne, quem Dominus Iesus misit in terram, & voluit vehementer accendi. Ad quos dum accedit tedidus, incalescit: & feruens amplius ignescit.] Istam speciosam arborem charitatis, tu Domine Deus meus in tuorum mentibus iustorum plantasti, vt in ea tuam erga eos bonitatem, & amorem ostenderes, & diuitias largitatis tuæ in sanctos & perfectos viros declarares. Vis, vt adolescat, optas, vt crescat, rigas & fodis circa eam, & mitis cognitionis humanorum defectuum, & culparum sterora, vt poma vetera, & noua ferat (dum antiquos, & novos sanctos imitatur) & in debitam mensuram assurgat. Sed heu me miserum, o creator, & custos animæ meæ, quia in paucis adoleuit, & iustam præcitatæm assumpsit. In multis arbuscula tantum est, recens fata, quam Diaboli astus euellit, quæuis exorta têtatio interimit, & vêtus persecutionis adurit. In aliis altas radices iecit, sed tamquam in hyeme omni pulchritudine caret, & curis huius mundi tamquam pluuiis, & procellis impetitur. In aliis verno tempore gaudet, & nonnullo Spiritus sancti calore frondescit, cœlestibus desideriis viret, & sanctis cogitationibus hilarescit. Iam fructus gemmant, vel etiam apertè se ostendunt, aut istam quantitatem acquirunt, sed adhuc duri sunt, adhuc acerbi, & multis imperfectionibus irretiti. Quid enim est in meditatione tepiditas, in oratione distractio, in bona actione, & in labore molestia, nisi quædam fructus austeritas, quæ indicat eum necdum esse maturum? At in admodum paucis in æstiuum tempus progressa est, ita scilicet, vt in totam Ecclesiam, aut certè in totam congregationem bonum odorem spargat, alios oratione velut vmbraculo protegat, atque cooperiat, & fructus bonarum actionum emittat, ita mortuos ac temperatos, vt & Deo accepti, & hominibus dulces & suaves existant. Quos vnusquisque gustans dicat: Et fructus eius dulcis gutturi meo.] Hanc charitatem tu Domine Deus concede nobis, ne semper infantes simus, & post tot annos vitæ religiosæ, pueri inueniamur, & ne modicum, quod te donante, recepimus, amittentes, illam terribilem incurramus sententiam: Puer centum annorum morietur, & peccator centum annorum maledictus erit.] Sed magis procedentes de virtute in virtutem, & vitam viuorum, id est, perfectorum agentes, occurramus omnes in vnitate fidei, & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi.] Cui sit gloria, & imperium in sæcula sæculorum. Amen.

Cant. 2.

Isaia 65.

Ephes. 4.

De quatuor primis fructibus perfectionis.

CAPVT XIII.

PRAEDICTVM arboris simile, quo perfectionis naturam exposuimus, nos ad querendos tam salutaris arboris dulcissimos fructus impellit, quorum numerus prius inuelligandus, est, vt postea eorundem fructuum naturam, & qualitates inquiramus. Numero enim ignorato, in eo periculo sumus, vt aliquis charitatis fructus nos ipsos prætereat. Puto autem perfectionem esse arborem illam speciosam atque mirabilem, quã Ioannes in extrema suæ reuelationis parte descripsit. Et ostendit mihi (inquit) fluium aquæ viuæ, splendi-

Apo. 22.

A dam tamquam crystallum procedentem de sede Dei, & agni, in medio plateæ eius, & ex vtraque parte fluminis lignum vitæ, afferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum, & folia ligni ad salutem gentium.] Fluius iste auxilium est diuinæ gratiæ, cuius aqua viua est, nimirum semper manans, & splendida tamquam crystallus, id est, mentem illuminans & ab omni sorde, ac fæditate purificans. Quam Dominus Ecclesiæ suæ promittit. dicens: Ego sitienti dabo de fonte aquæ viuæ gratis, & quæcunque omnes suos potat ac recreat, & deducit eos ad vitæ fontem aquarum. Et rursus: Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ.] Audi, quid de hoc fluuio sentiat Richardus Victorinus. Fluius (ait) est gratia Spiritus sancti, cuius impetus lætificat ciuitatem Dei. Quæ rectè fluuio comparatur, quia singulas generationes rigando, post vnã in alterã fluit, & si aliquando aliquibus subtracta angustetur, aliis tamen participando, per aliquos fluere numquam desinit. Quæ etiam bene assimilatur aquæ viuæ: aqua, quia reficit, viua, quia numquam deficit, aqua, quia abluit, viua, quia semper fluit. Procedit hic fluuius à sede Dei, & agni, quoniam à Deo gratis, & sine vllis nostris meritis datur, & ob merita Christi Saluatoris nostri confertur. Quare apud Ezechielem è templo exire conspicitur, nempe ex Christo Iesu, qui templum Dei appellatur. Nam in eo (vt Paulus ait) habitat plenitudo diuinitatis corporaliter.] Omnes vicos, & plateas ciuitatis Ecclesiæ rigat, quia omnibus iustis tam incipientibus, quam perfectis, viuificum humorem aspergit. Eius verò vtramque ripam lignum vitæ, id est, perfectio, siue arbor vitæ nobilitat, quia perfectio secus decursus huius fluuij plantata, in vtraque lege, tam antiqua, quã noua, his salutaribus aquis irrigata perseuerat. Et iure optimo in ligno vitæ perfectionem signatam esse intelligim, quæ & ab Spiritu sancto auctore vitæ procedit, & vitæ habetibus eã elargitur, & operibus vitæ, scilicet operibus spiritualibus generatur, colesuat, & crescit, & omnes quotquot spiritualiter viuunt, eius beneficio viuunt, quia, aut consummationem, aut profectum, aut saltem eius initium participant. A qua intelligentia Sanctus Bonauentura non multum discedit, qui per lignum vitæ fructum charitatis intelligit. Lignum vitæ sancta perfectio est, in cordibus iustorum plantata, qui hinc, & inde, tamquã terra bona, & tamquã ripa amoenissima diuine gratiæ fluuij alluantur: cuius ligni radix est timor Dei, Nam initium sapientiæ timor Domini] eius truncus est amor Dei, qui si aliquando consenuerit, & præ tepiditate mentis penè cessauerit, ad odorem aquæ germinabit, vt scriptum est in Iob: & faciet comam, quasi cum primum plantatus est.] Cuius rami sūt omnes virtutes, quæ ab amore tamquam ab initio procedunt, de quibus Ecclesiasticus: Rami eius longæui, & sub ramis eius iustus morabitur.] Cuius folia sūt præcepta diuina, quia lignum istud protegunt, & ornant, & ad sanitatem gentium sunt instituta, nam præceptorum custodia, gentes morbis peccatorum liberantur, & salutem iustitiæ adipiscuntur. Quare apud Ezechielem folia hæc dicuntur ad medicinam. Cuius fructus duodecim sunt, quos inuestigare contendimus, vt ex bonis fructibus bonam arborem agnoscamus. si fructus, duodecim effectus sunt charitatis perfectæ, quos in viris perfectis animaduertimus, & eos legere, & alta consideratione meditari debemus, non solum vt eorum notitiam, sed multo magis, vt ipsorum gustum, & experimentum capiamus. Non enim auditores legis iusti sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur.] Vnde & Salomò,

Apo. 21.

Ierem. 7.

Richard.

Ezechiel. 47.

Coloss. 2.

Bona. in gener. ser. 18. ad finem.

Psal. 110.

Iob. 14.

Eccles. 1.

Eccles. 24.

Ezech. 47.

Rom. 2.

Rom. 2.

Prov. 3.

Iob. 1.

Hier. epist. 1. 51 ad Algasia. q. 8.

Rom. 11 Galat. 1. 1. Petr. 2. Prov. 40.

Non sapientia, id est, perfectionis cognitores, sed possessores beatos existimat. Beatus homo (inquit) qui inuenit sapientiam, & qui affluit prudentia: melior est acquisitio eius negotiatione argenti & auri, primi & purissimi fructus eius, pretiosior est cunctis opibus, & omnia quae desiderantur huic non valent comparari.] Tu Domine, dum suauissimi ligni vite fructus enarro, & ipsorum qualitates exaro, menti meae fletum magnum, & compunctionem infunde, qui solam ieiunam quemdam istorum fructuum cognitionem hausi, & numquam eos gustavi, & praeterepore & ignauiam numquam tatorum bonorum experientiam acquisiui.

Primus fructus perfectionis est, puritas mentium. Est enim perfectio, siue perfecta charitas veluti quaedam purissima ac splendidissima lux, quae peccatorum letalium tenebras horret, & leuium peccatorum umbram pertimescit. Ideo mentes peccatorum suae ditioni subiectas, prouocat, non solum vt crimina vitent, quibus nihil est obscurius, nihil miserius, verum etiam vt leuissimas qualque maculas perhorrescant. Non quia viri perfecti, dum vitam mortalem agunt, ab omni leui macula sint immunes. Nam certe nullus eorum, cum thesaurum istum habeat in vase fictili, potest leuissimos defectus cauere: Si Christum Dominum, peccatorum principem, & Beata Virginem peccatorum decus, & reginam excipias. Quare Hieronymus illud, quod de Iob dicitur: erat vir ille simplex, & rectus, ac timens Deum, & recedens a malo; ita intelligit, vt non omnimodam puritatem, qualem in Beatis est inuenire, sed morum emendationem significet. Eius verba sunt. Nisi forte hoc dicamus, quod recedens ab omni malo, emendationem significet, & de erroribus pueritiae, & de vitiiis lasciuientis aetatis transitum ad correctionem, atque virtutes: Iustitiam quoque quae in Zacharia & Elizabeth praedicatur foris esse: concupiscentiam vero, quae nunc habitare in mentibus nostris dicitur, versari intrinsecus.] Et statim subdit. Sed & apostolis non pueris praecipitur, verum iam aetatis robusta, vt assumant perfectionem, quam, & nos confitemur in aetate esse perfecta. Nec haec dicentes adulamur vitiiis, sed auctoritatem sequimur Scripturarum, quod nullus homo sit absque peccato, sed conclusit Deus omnes sub peccato, vt omnium miseretur.] Absque eo solo, qui peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius. Vnde & per Salomonem dicitur, quod serpentis vestigia non inueniantur in petra.] Sed idem dictum est, perfectam charitatem leuissima quaeque peccata non admittere, quia diligentissima cura ea cauet, & si inciderint, lachrymis & gemitibus diluit. Perfectionis ergo huius vite puritas in hoc sita reperitur, vt omnia graua peccata penitus fugiat, & corporalem mortem, imo & ipsos Gehenna cruciatus potius, quam aliquod graue crimen admittat, & vt leuia peccata numquam de industria perpetret, & quae humana fragilitas secum affert, quotidie numero minuat, imminuta, qualitate extenuet, extenuata, sapissimè odio ipsorum, & Dei feruentissimo amore consummat. Sicut enim industrius, & egregius eques, qui equum, cui insidet, sciat optime moderari, ita illum freno, & loris coarctet, vt rectam viam carpat, & si quid modicum deuiauerit, mox ad eam redeat, & semper vltra procedat, & nouum iter conficiat. Ita perfecta charitas viros sanctos gubernat, & regit freno, & loris auxiliij Dei, vt ferè semper virtutis, & sanctitatis viam teneant, & si aliquando modicum quid per leue peccatum ab ea declinauerint, statim eo dimisso, imò aqua contritionis suffocato, & igne

A amoris consumpto, ad caeptam virtutis viam, cum magna celeritate reuertantur. Et in hoc sita est similitudo Dei viros perfectos exornans, & eos suo splendore nobilitans, si ipsi leues etiam abiiciant maculas, & munditiam, ac puritatem mentis maximo desiderio sectentur. Quod ex Ambrosio didicimus in hunc modum scribente. Hoc est similem esse Dei, habere iustitiam, habere sapientiam, & in virtute esse perfectum. Deus enim est sine peccato, & ideo qui peccatum fugit, ad imaginem Dei est. Perfectio igitur hunc primum fructum, ac suauissimum edit, vt doceat crimina penitus abolere, & leuia peccata toto mentis conatu fugere, & si nos aliquando sedauerint, faciat lacrymarum vndis, & feruore amoris maiori deinceps circumspectione lauari, vt sic imaginem, & similitudinem Dei incoinquinatam gestemus, & singulis momentis, si fieri possit, ad maiorem virtutem, & puritatem procedamus.

B Secundus fructus perfectionis est, abiectio temporalium. Nam perfecta charitas est, vt ditissimus & amplissimus thesaurus, qui omnes sinus, & recessus mentis occupat, ne terrena capiat, aut vilia & abiecta huius mundi bona concupiscat. De quo illud in Ecclesiastico inuenimus. Incunditas cordis haec est vita hominis, & thesaurus sine defectione sanctitatis, & exultatio vire est longaeuitas.] Quibus verbis hominis vitam, & diuturnitatem in vera laetitia, ab studio virtutum exorta, & in sanctitatis, ac perfectionis thesauro constituit. Hic ergo thesaurus nos impletus, & exacians, duobus modis facit vt terrena contemnamus. quia viros perfectos vitam saecularem agentes, mouet, vt licet opere temporalia retineant, quae pro ratione status non possunt abiecerit, tamen corde nihili faciant, nec confidant in incerto diuitiarum: Viros vero perfectos in religione viuientes, excitat, vt non solo corde, sed etiam opere terrena contemnant. Illi quidem temporalia corde solo reiciunt, quia opere non possunt relinquere, quae in vsum filiorum, atque familiae debent iusticia exigente, custodire. Ideoque nullo pacto ab illa benedictione repelluntur, qua pauperes spiritu heredes vocantur regni caelorum.] Nam licet opere diuitias possideant, corde tamen ab illis auulso, & ab amore earum separato paupertatem amant. Tales erant Abraham, Isaac, & Iacob, & multi alij olim legi veteri feruientes, aut postea sub vexillo crucis, ac nouae legis militantes, qui ita opes & diuitias possidebant. vt eis corde non adhaerescerent. Talis & Iob, qui omnium rerum a se possessarum priuatione multatus, non sine magna interioris hominis aequanimitate dicebat: Dominus dedit, Dominus abstulit, sicut Domino placuit ita factum est, sit nomen Domini benedictum. Religiosi vero perfecti ad maiora aspirantes, non tantum res temporales corde, sed & operatione contemnant, ita vt nihil proprium possideant, ad quod votum paupertatis astringit, verum etiam ita earum vsum extenuant, vt nihil ex eis, nisi valde necessaria ad vitam, & corporis incolumitatem conferuandam admittant. Quamobrem ipsi nihil possidentes, in peculium, ac possessionem transeunt Dei, quam Pater promittit filio, cum dicit se daturum illi in possessionem terminos terrae.] Terminos enim terrae accipete possamus (inquit Beda) solos perfectos, qui vera possessio Dei dicuntur, quia adeo se a terrenis elongauerunt, quod nihil in eis retinuerunt, nisi quantum ad supplendam necessitate vix sufficit.] Hunc autem tam verum, atque exactum

Ambr. de fuga saeculi. c. 4.

Eccles. 30.

Matt. 5.

Iob. 1.

Psal. 2.

Beda in Psal. 2. tom. 8.

rerum temporalium contemptum esse perfectionis fructum Hieronymus non obscure testatur, qui Heliodoro promissionem in memoriam reuocans, quae cum vitam religiosam arripuit, pollicitus est se perfectionem quaesitum, ita subdit: Perfectus autem seruus Christi, nihil praeter Christum habet, aut si quid praeter Christum habet, perfectus non est; & si perfectus non est, cum se perfectum fore Deo pollicitus sit, ante Deum mentitus est: Os autem, quod mentitur, occidit animam. Igitur, ut concludam: Si perfectus es, cur bona paterna desideras? Dominum feculisti, si perfectus non es. Diuini Euangeliū uocibus intonat: non potestis duobus dominis seruire; & audet quisquam mendacem Christum facere, mammona, & Domino seruido? Vociferatur ille sepe: Si quis uult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucē suā, & sequatur me.] Et ego onustus auro, arbitror me Christum sequi: Qui dicit se in Christū credere, debet, quomodo & ille ambulauit, & ipse ambulare.] Is ergo optimē ac sapienter dicit, religiosum, terrena habentē, Deo & mammona, duobus dominis contrariis, seruire: Nā licet bonus saecularis, facultates conquirens, cōseruans, aut augens, in hoc, Domino seruiat, siquid illi interdicitus non vsus diuitiarum; tamen religiosus contra pollicitationem factam, & contra uoluntatem Domini, rebus terrenis inhaerens, in hoc nō Domino famulatur, sed Diabolo ipsum decipienti obsecundat. Perfectio ergo in nobis, qui mundum reliquimus, hunc fructum praestantissimum affert, ut omnia terrena, siue ad copiam, siue ad dignitatē, siue ad splendorem pertinentia, cōstantissima uoluntate conculcet, & tamquam stercorea pro nihilo ducat.

Tertius fructus perfectionis est, quies appetitū. Perfecta namque charitas est, sicut prudentissimus, ac solertissimus gubernator, cuius propriū est reipublicam nostrorum appetituum regere, passiones, ad quamdam pacem, & tranquillitatem redigere, & affectus nostros, ne in uana mundi oblectamenta prolabantur, in officio continere. Appetitus regit, quia illos à rebus terrenis abducit, & in instrumenta uirtutis, sua potentissima suauitate cōuertit. Ita scilicet, ut perfectus uir amores, & desideria in rebus diuinis colloquet, odiū, atq; tristitiā in peccata, & uita, & impedimenta uirtutis intorqueat: Spem in solo Deo, & desperationem in seipso constituat: difficilia propter perfectionē audeat, & aduersus quotidianos defectus iram, indignationemq; concipiat. Cuius exemplū licet in Dauide conspicerē, de quo haec narrat regum historia, Tulit Dauid frānū de manu Philisthim & percussit Moab, & mensus est eos funiculo coarctans terrā: mensus est autem duos funiculos, vnum ad occidendū, & vnum ad uiuificandū.] Aufert enim perfectus uir frānū de manu Philisthim, si dominium appetitū suorum ē potestate demonum tollat, & de manu inimicorū eripiat. Percutit Moab, si desideria mundana à primo parente hereditate transfusa castiget: coarctat terrē, si metiatur funiculo, & humiliet seueritati iustitiae: Et metitur duos funiculos, vnum ad occidendū, & vnum ad uiuificandū, si appetitus immoderantiam reprimat, & quod in eo bonū est, & uile, uirtuti reuincat. Charitas etiam perfecta, passiones trāquillat, quia ea, si insurgāt, baculo mortificationis percudit, uoce orationis pacificat, & materiā inquietudinis, id est, occasionem amandans, neque aduersus rationem rebellare, imō nec mutire permittit. Et i. ed. ei Richardus Victorinus non incongruē totius nostrae uitae ordinem, morum compositionem, & excessiū correctionem attribuit. Haec (inquit) est, quae uitam

A ordinat, affectus inflammat, actus informat, excessus corrigit, mores componit, ualens ad omnia, & omnibus praualens.] Tandem affectus in officio cōtinet, nam eos, non solum ab illicitis abstrahit, sed etiam à multis licitis, & cōcessis auellit. Quo pacto uerò affectus nostri, aut uoluptatem uetitā, aut opes superfluas, aut honorem, & dignitatem saecularem cupiēt, qui docti sūt gaudia licita, & res ad vsus necessarias spernere, & modicis etiam laudationibus, & quodāmodo debitis repugnare: Qui charitatem hāc licita etiam respicientem habent, sunt de Principibus Patrum, qui cum ingrederētur templum Domini, quod est in Hierusalem, sponte obtulerunt in domū Domini ad cōstruendā eam in loco suo. Verē ad principes pertinent, hoc est, ad uiros perfectos, & in Patribus numerandi sunt, qui more principum magna audent. Res enim magna est non tantum oblationes debitas Domino offerre, sed etiam obsequia non debita diuinā maiestatis obtutibus praesentare. Hi ergo cum domum Domini, id est, tabernaculum proprii cordis ingrediuntur, ei sponte donaria offerunt, quibus extruatur in loco suo, quia quod amplius quique (ut meditatus est Beda) cum continentia interdictionum, etiam à licitis abstinent, eō efficacius Ecclesiā Dei aedificant: Cum omnes qui exempla perfectionis eorum cognouerint, tantō magis in illicitis defluere ipsi formidant, quantō eos, nec licitis per omnia uti considerant, sed potius dicere: Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt.] Haec ille scripsit tamquam expertus: Nihil enim amplius congregationem aedificat, quam in licitis, atque in rebus cōcelsis parcitas, quam qui seruauerit, & testimonium bonum apud alios; & magna apud Deū merita congregabit. Ecce ergo tertium perfectionis fructū, & illum praestantissimum, cuius si aliquem gustum acceperis, uel retinueris, uti iam ad aliam uitam pertinet, ineffabilē pacē, & mentis requiem experieris.

Quartus fructus perfectionis est, circumspectio uerborū. Quia charitas perfecta, est instar carbonis igniti omnes oris nostri sordes cōsumens, & labia nostra purgantis. Quo carbone unus de Seraphim in cōspectu Dei altantibus, Isaia labia purgauit, & ad manifestāda uerba Dei, & praedicanda disposuit. D Et uolauit (inquit) ad me unus de Seraphim, & in manu eius calculus, quem forcipe tulerat de altari.] Nā calculus iste, id est, carbo ignitus, ab altari tollitur, quia à Christo Salvatore nostro, qui ara, & sacerdos, & hostia est, manare dignoscitur. Et tetigit os meum, & dixit: Ecce tetigit hoc labia tua, & auferetur iniquitas tua, & peccatum tuum mundabitur.] Hoc, id est, mysterium hoc mirabile in carbone signatum, scilicet, quod homo Deum perfecte diligit, labia iusti tēgit, & omnes maculas uerborum abtergit. Qui enim perfecte Deum diligit, qua ratione diligit, nulli obloquitur, nulli conuictum, aut cōtumeliā infert, nullius peccata, aut defectas sine iusta necessitate, aut sine spe correctionis, & sine emolumento congregationis detegit, nullius honorem, & bonā existimationem eleuat, nullūque uerbis, & dictis offendit. Nam omnes proximos, ut Christi summe dilecti membra respiciens, nescit eis malum asferre, quos amato suo fide, & amore inhaerere praesumit. Qui perfecte Deum diligit, eo ipso quod diligit non saecularibus colloquiis distrahitur, non uerbis rerum ad uitam spirituales minime pertinentium gaudet, non uanis rumoribus occupatur, quia cor caelestium rerum amore suspensum, quo nam modo aut uana audiet, aut terrena loquetur, aut ad res inuitiles, & inanes attendet? Stultus (inquit sapiens) non uerò perfectus, uerba multiplicat; & alio loco

br. de facu-

les.

u. 5.

i.

u. 2.

da. in u. 2. n. 8.

Richar. lib. de gradibus charitatis, c. 1.

L. E. s. r. 2.

Beda lib. 1. in ex. dram. c. 2.

1. Cor. 6.

Isaia 6.

Eccles. 10.

prou. 30.

prosp. lib.
3. de vita
contemp.
c. 6.Greg. 4.
mor. c. 5.

rogat, dicens. Vanitatem, & verba mendacia longè fac à me.] Nam verba mendacia sunt (cùm eis desit veritas, & adeit vanitas veritati, & soliditati contraria) quæ sine iusta necessitate, aut pia vtilitate funduntur. Qui tãdem perfectè Deum diligit, ea loquitur quæ Deo placeant, quæ sibi prosint, & vtilitati proximorum inferuiant: dicente Prospero Episcopo Regiensi. Hoc loquuntur quique, quod diligunt, & delectabiliter audiunt, quod assiduis cogitationibus vólunt.] Si ergo perfectè rerum diuinarum amore ardent, & puerilitates rerum humanarum auersantur, liquet, quia amor iste faciet eos semper, & res spirituales tractare, & negotiorum profanorum obliuisci. Videas eos in colloquiis suis peccatorum infelicitatem damnare, mundi transeuntis miserias exponere, Sãctorum, quos imitantur, aut imitari gestiũ acta referre, Dei beneficia laudare, æternam vitam suspirare, & verborum serie verè Dei amatores, & cælestis patriæ negotiatores se exhibere. Longè ab ore illorum sunt detractiones, scurrilitates, vaniloquia; quia os illud sacrum semper clauditur, & nisi ad attrahendũ compunctionis, & amoris spiritum non aperitur. Denique (vt Gregorius ait) sicut clausa vascula, quid intus habeant, ignoramus; aperto verò ore vasculorum, quid intrinsecus contineatur agnosceimus, ita Sãctorum corda, quæ clauso ore occulta sunt, aperto ore deteguntur.] Quid igitur in cordibus nostris lateat, eloquia, quæ fundimus patenter ostendunt: & inane est cor, quod inania loquitur, & indicium plenitudinis, si sancta semper, & proficua loquatur. Ecce quatuor primos fructus ligni vitæ, non minùs quidem suauitate, quàm salubritate præstantes, quos si iugiter comederis, & non perfunctoriè tantùm, sed quasi ex professo gustaueris, & veluti quotidianum cibum habueris, indicia iam habes, te tantæ perfectionis esse consortem.

De quatuor medijs fructibus perfectionis.

CAPVT XIV.

S I C V T aliquod pomarium ingressi, qui poma in vestibulo horti inuenta gustantes, eorum mirabilem suauitatem admirati sunt, aliarum arborum in interiori parte constitutarum fructus gustare cupiunt, vt experimento comperiant, an suauitate, & dulcedine priores excellent: ita & nos, qui primæuos fructus arboris vitæ, id est, perfectionis, non sine admiratione, & stupore libauimus; æquum est, vt alios ex altioribus, & nobilioribus ramis pendentes, non solum leuiter tangere, sed affatim quoque manducare cupiamus. Quia non parua horum sanctissimorum fructuum iniuria esset, si quod fructus terreni in hominibus corpori seruientibus faciunt, isti spirituales in nobis non facerent, & priorum dulcedo palato puri cordis ingesta non dulciorum fructuum desiderium accenderet. Agedum igitur, & qui primorum quatuor fructuum perfectionis meram suauitatem audiuius, aliorum qui sequuntur, & qui primos præsupponunt, dulcedinem, & suauitatem audiamus.

Quintus ergo fructus perfectionis, est munditia cogitationum; cuius vim, & naturam, vt intelligamus: libet charitatem perfectam mundissimæ Virgi-

A ni comparare, quæ nõ solum exterioris ornatus laetitiam, & elegantiam curat, sed multò maiori diligentia, sui ipsius munditiam, & puritatem asseruat: Ita prorsus charitas, cùm ad fastigium perfectionis ascenderit exteriorum quidem operum bonitatem quærit, & minimas quoque ab eis imperfectiones remouet, sed diligentiori conatu, cordis cogitationes mundat, & puras, incontaminatâsque custodit. Quare sponsa, quæ typus est animæ perfectæ, magis de interna pulchritudine, quàm de externa, & hominum oculis comperta, laudatur. Oculi tui columbarum (inquit sponsus) absque eo quod intrinsecus latet:] Et sicut fragmen mali punci ita genæ tuæ; absque eo quod intrinsecus latet.] Quia valde honestum est (vt interpretatur Gregorius) quid

B quid in exterioribus operatur, quòd simpliciter inter homines conuersatur, quòd ea, quæ videt temporaliter, concupiscere dedignatur, & si quid tamen in hoc mundo placet, post concupiscencias suas ire detestatur. Sed vehemèter pulchrius & honestius est, quòd cordis desiderium illibatum retinere conatur, quòd æternæ beatitudinis claritatem in mente retinet: erecta contemplatur: quòd in his quæ interiùs videt, suauiter requiescit, & mundatur.] Longè itaque sunt ab ista anima perfectionis amatrice, turpes & inhonestæ phantasia, inanes & amaræ cogitationes, vanæ & periculose aliorum suspiciones, ridicula & inepta deliria: nihil cogitat, nihil desiderat, nisi quod mundum est, quod proficuum est, quod beneuolum est, quod cæleste & sublime est; quia charitas munditiæ confectrix, hæc munda & illibata fouet, atque complectitur; illa verò impura, & noxia, manu discretionis imandat. Et ita internæ puritatis est auida, vt solas illas cogitationes admittat, quæ purissimis Dei oculis sint gratæ, & omnibus hominibus sine rubore & verecundia possint esse conspicuæ; quas si Deus ab occulto cordis extraheret, & in fronte conscriberet, aut vniuersis aperiret, homo nec eas indignas sua nobilitate, & statu putaret, nec tamquam ineptas, aut insipientes erubesceret. Quia verò difficillimum est tantam cogitationum puritatem, & tranquillitatem conseruare, simus sicut solertissimi piscatores, suauissimos cibos regibus, & principibus quaritantes, qui ex piscibus, aut hamo, aut reti

C collectis bonos & salubres custodiunt, & malos infalubresque proieciunt. Neque hoc simile ad maiorem legentium voluptatem elegantissimis verbis Ioannis Cassiani enucleare prætermittimus. Sit nãque vir iustus (inquit) velut piscator egregius, victum sibi Apostolica arte prospiciens, qui in tranquillissimo cordis sui profundo, agmina cogitationum natantia, intentus atque immobilis capret, & tamquam de prominenti scopulo curiosè profunda prospectans, quas ad se hamo trahere debeat salutare, quas verò tamquam malos, ac noxios pisces, negligat, ac refutet sagaci discretione diiudicet. Cuius laboris, atque conatus, non amarus aut contemnendus colligitur fructus: nam benignus,

D Dominus, qui perfectorum animas zelat, & nimio quodam amore prosequitur, huius sollicitudinis præsidio ita purificat, ita pacificat, vt plusquam credi potest liberet ab infestatione vanitatis, & in puris cogitationibus, ac sanctis desideriis confirmet. Vt enim inquit per Prophetam Micheam: Congregatione congregabo Iacob totum te, in vnum conuocam reliquias Israël, pariter ponã illum quasi gregem in ouili, quasi pecus in medio caularum.] O Iacob (dicit Dominus, virum perfectum consolâs) ò Israël, ò fortis bellator, ò strenue luctator, qui me vi-

E cisti,

Cant. 4.

Gregor. in
Cant. c. 4.Cassi. col.
14. c. 3.Michea.
2.

cisti,